

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság

4.Bf.48/2022/13.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2022. szeptember 27. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A hivatali vesztegetés büntette miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2022. január 12. napján kihirdetett 19.B.297/2021/15. számú ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a bűncselekmény jogi minősítésénél a Btk. 293. § (1) bekezdését tünteti fel, a (2) bekezdés I. fordulatainak változatlanul hagyása mellett.

A pénzbüntetés átváltoztatására vonatkozó rendelkezést akként helyesbíti, hogy – meg nem fizetése esetén – a pénzbüntetést, illetőleg annak meg nem fizetett részét szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

A vádlott születési helyében a település neve – helyesen – helység3.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Magyar Állam viseli.

Az ítéltábla határozata ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: törvényszék) a 2022. január 12-én kihirdetett 19.B.297/2021/15. számú ítéletében Terhelt1 vádlottat bűnösnek mondta ki hivatali vesztegetés büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 293. § (1) bekezdés, (2) bekezdés I. fordulata].

[2] A vádlottat 1 év – végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre és 100 napi tétel, napi tételenként 1000,- forint összegű, összesen 100.000,- forint pénzbüntetésre ítélte.

[3] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben, a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontját – a végrehajtás elrendelése esetére – a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napban határozta meg.

[4] Megállapította, hogy a pénzbüntetést az önkéntes teljesítés elmaradása esetén napi tételenként kell átváltoztatni szabadságvesztésre.

[5] A bűnjeljegyzék 1. tétele alatti 4 darab, egyenként 5000,- forint vásárlási utalványra vagyoneklobzást rendelt el, míg a 2. tétel alatti boríték lefoglalását megszüntette és annak megsemmisítését rendelte el.

[6] Az eljárás során felmerült bűnügyi költséget az államra terhelte.

[7] Az ítélet ellen az ügyészség a vádlott terhére, a kiszabott szabadságvesztés tartamának és a felfüggesztés próbaidejének felemelése, a vádlott és a védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

[8] Az ügyészség a fellebbezése írásban előterjesztett indokolásában kifejtette, hogy a törvényszék túlzott jelentőséget tulajdonított az enyhítő körülményeknek. A vádlott személyi körülményeiben nem következett be olyan lényeges változás, amely a szabadságvesztésnek a középértéktől (3 év) lényegesen eltérő tartamban történő meghatározását, illetőleg a korábban meghozott büntetővégzésben kiszabott szabadságvesztés tartamának és a felfüggesztés próbaidejének jelentős mérséklését indokolta volna. A vádlott ugyanazokról a személyi körülményekről adott számot a nyomozás során és az előkészítő ülésen.

[9] Meglátása szerint a vádlottnak a magyar társadalomba való beilleszkedése – szemben a törvényszék álláspontjával – enyhítő körülményként egyáltalán nem, vagy csak igen csekély súllyal értékelhető, mivel a beilleszkedés eleve feltétele a magyarországi letelepedésnek, illetőleg a tartózkodási engedély meghosszabbításának. A magyar törvények betartása alapvető elvárás az országban tartózkodó személyektől, ehhez képest a vádlott Magyarországra történő költözése (2017. június 15-e) után két évvel korrupciós bűncselekményt követett el annak érdekében, hogy kínai állampolgárságú szülője magyarországi letelepedését elősegítse. A bűncselekmény elkövetését követően már érdekében állt a magyar törvények fokozott betartása, ellenkező esetben saját magyarországi tartózkodását veszélyeztette volna.

[10] A gazdasági tevékenység végzése, a magyar nyelv elsajátítására vonatkozó szándék (amely a bírósági eljárásban nem mutatkozott meg) ugyancsak alapvető társadalmi elvárás az országban élő külföldi személytől, ezért az a vádlott javára nem vehető figyelembe.

[11] Az ügyészség arra is rámutatott, hogy a bűncselekmény és a büntetővégzés meghozatala óta bekövetkezett időmúlás nem számottevő. Ráadásul a büntetés jelentős csökkentése azt a látszatot kelti, hogy a terhelteknek minden esetben célszerű jogorvoslattal élniük, mivel számukra a büntetőeljárás folytatása folytán jelentkező további időmúlásra tekintettel bizonyosan kedvezőbb végső döntés születik.

[12] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség (a továbbiakban: fellebbviteli ügyészség) a büntetőügy irataival együtt megküldött BF.27/2022/5. számú átiratában az ügyészség fellebbezését fenntartotta, ugyanakkor a védelmi jogorvoslatokat alaptalannak értékelte.

[13] Kifejtette, hogy a törvényszék a perrendszerűen lefolytatott eljárásban az ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, a releváns bizonyítékok egyenként és összességükben történt értékelését követően részben mérlegeléssel állapította meg a tényállást. E tényállás mentes a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 592. § (1) és (2) bekezdéseiben írt megalapozatlansági okoktól, így az ítélet felülbírálatra alkalmas. A törvényszék indokolása kellő terjedelmű és a logika szabályaival nem ellentétes. A vádlott elkövetéskori tudattartalmára, szándékára és a bűnösségére levont következtetés okszerű, a bűncselekmény minősítése törvényes.

[14] Hangsúlyozta, hogy a bizonyítékok értékelése és a tényállás megállapítása az elsőfokú bíróság joga és kötelezettsége, ezért a releváns bizonyítékok újraértékelése útján az ítéleti tényállást támadó, a vádlott bűnösségét vitató és a felmentést célzó fellebbezések a másodfokú eljárásban nem vezethetnek eredményre.

[15] A fellebbviteli ügyészség sem tartotta alkalmasnak a törvényszék által kiszabott büntetést a büntetési célok elérésére, a generális és speciális prevenció biztosítására. Álláspontja szerint a törvényi minimumnak megfelelő tartamú szabadságvesztés nem tükrözi a korrupciós bűncselekmény magasabb tárgyi súlyát, illetőleg a befogadó, vendéglátó nemzet jogrendjével szembehelyezkedő vádlott fokozott társadalomra veszélyességét. Ezért a szabadságvesztés tartamának és a felfüggesztés próbaidejének a büntetővégzésben megállapított mértékre történő felemelését látta indokoltnak.

[16] A kiszabott pénzbüntetés mértékét méltányosnak találta, utalva arra is, hogy annak megfizetésére a vádlott megfelelő anyagi teherbíró képességgel rendelkezik.

[17] Törvényesnek találta a pénzbüntetés átváltoztatásáról, a feltételes szabadság legkorábbi időpontjáról, a vagyonek Kobzásáról, a bűnrel lefoglalásának megszüntetéséről és a bűnügyi költség viseléséről hozott ítéleti rendelkezéseket is.

[18] A fellebbviteli ügyészség indítványozta, hogy az ítéltábla az elsőfokú ítéletet változtassa meg, a szabadságvesztés tartamát és a felfüggesztés próbaidejét súlyosítsa, egyebekben a törvényszék ítéletét hagyja helyben.

[19] A védő fellebbezése írásos indokolásában a jogorvoslatát arra alapította, hogy az ítélet megalapozatlan, mivel a tényállás iratellenes, hiányos, a megállapított tényekből további

tényre helytelenül levont következtetéseket tartalmaz, ezen túlmenően a törvényszék tévesen és jogszabálysértő módon értékelte a bizonyítékokat.

[20] Érvelése szerint a tényállás iratellenesen tartalmazza, hogy a védenca a vádbeli napon abból a célból jelent meg egyéb2 egyéb2 (a továbbiakban: idegenrendészeti hatóság) ügyfélszolgálatán, hogy név1 ügyében érdeklődjön. A rendelkezésre álló bizonyítékok, ezen belül is a tanúvallomások és a terhelti vallomása alapján a megjelenés célja nem volt megállapítható. A vádlott akként nyilatkozott, hogy banki igazolást akart átadni, míg az ügyintéző, tanú2 tárgyaláson tett tanúvallomása szerint a vádlott az édesanyja ügyében jött, de rossz nyelvtudása miatt képtelen volt közölni, hogy érdeklődni vagy iratot csatolni akar. tanú1 tanú lehetségesnek tartotta, hogy hiánypótlásról vagy papír beadásáról volt szó. Ezért a tényállásban azt kellett volna rögzíteni, hogy az eljárás során nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani, hogy a vádlott milyen céllal érkezett az ügyfélszolgálatra.

[21] A védő ugyancsak iratellenesnek és téves ténybeli következtetésen alapulónak minősítette azt a ténymegállapítást, miszerint a vádlott abból a célból, hogy tanú2t befolyásolja, és az édesanyja ügyében őt tájékoztassa, összesen 20.000,- forint értékű vásárlási utalványt adott át. Az ügyfélszolgálaton való megjelenés okának hibás meghatározásából téves következtetést vont le a törvényszék, ugyanis a vádlott befolyásoló magatartására, bűnös szándékára vonatkozóan egyetlen terhelő bizonyíték sem került beszerzésre. Egyetlen adat sem támasztja alá azt, hogy a vádlott azért adta át a borítékot, hogy cserébe információt vagy pozitív elbírálást kapjon, különös tekintettel arra is, hogy a vádlott – tanú2 szerint – a boríték átadásakor semmi nem mondott vagy kért. Helyesen a tényállásban az rögzítendő, hogy az eljárás során nem sikerült megállapítani, hogy a vádlott bűnös céllal, befolyásolási szándékkal adta át az általa megtalált borítékot tanú2nek.

[22] Iratellenes tanú2t döntéselőkészítő feladatkörének megállapítása is, ezt a tanú vallomása és az okiratok nem támasztják alá. A tanú az ügyfélszolgálaton – saját elmondása szerint – csupán iratokat vett át, márpedig ebből az is következik, hogy őt nem lehetett befolyásolni annak érdekében, hogy az a vádlott számára előnnyel járjon.

[23] A védő tévesnek és törvénysértőnek találta a tárgyi bizonyítási eszközök értékelését, e körben az alábbiakra hivatkozott.

1. Az idegenrendészeti hatóság által csatolt okiratok kifejezetten a vádlott által előadottakat támasztották alá, tehát azok terhelő bizonyítékként nem értékelhetők. A vádlott korábbi kérelmét azért utasították el, mert nem igazolta, hogy képes gondoskodni az édesanyjáról a magyarországi tartózkodása során. Ezt követően már édesanyja, név1 indított eljárást a pekingi konzulátuson, de a vádlott megtudta, hogy tévedés miatt nem került becsatolásra az eltartási képességét igazoló irat. Az újabb elutasításra nem került volna sor, ha a vádlottnak sikerül az ügyintézővel megértetnie magát, illetve a kérdéses iratot átvettetnie, amit egyébként tanú2 jogszerűen megtehetett volna. A vádlott nem minősült ügyfélnek, ugyanakkor nem volt szüksége meghatalmazásra a banki igazolások becsatolásához (korábban is nyújtott már be iratokat), információt pedig nem kért az ügyintézőtől. Magyarul és angolul nem beszélt, viszont a banki dokumentumok benyújtásához nem volt szükség nyelvismeretre; ezzel szemben tájékoztatás kéréséhez nélkülözhetetlen lett volna a közös nyelv ismerete. A kérdéses okirati bizonyítékok nem alkalmasak annak bizonyítására, hogy a vádbeli napon

milyen céllal kereste fel az ügyintézőt, kizárólag azt igazolják, hogy az édesanyjának folyamatban lévő ügye volt az idegenrendészeti hatóságnál.

2. Az idegenrendészeti hatóság nem tudta csatolni az ügyfélszolgálaton üzemeltetett biztonsági kamerák felvételeit, ez viszont nem értékelhető terhelő bizonyítékként.

3. Nem tisztázott, hogy a vádlott egyáltalán a bűnjelként kezelt – egyébként piros színű – borítékot adta-e át az ügyintézőnek, figyelemmel arra, hogy tanú2 kék színű, míg a vádlott két vagy zöld színű borítékra emlékezett.

4. A cég1 vásárlási utalványai – szemben az ügyészség álláspontjával – terhelő bizonyítéknak nem tekinthetők, ugyanis nem állapítható meg, hogy az utalványokat ki és mikor vásárolta.

[24] A védő szerint törvényszék a terhelti vallomást tévesen értékelte ellentmondásosnak, majd fogalmazta meg azt a kérdést, hogy vádlott a vádbeli napon miért próbálta volna újra benyújtani a korábban írásban bankszámla-kivonatokat. Aggályosnak tartja, hogy a törvényszék egy ilyen súlyú kérdést nem a tárgyaláson próbált tisztázni, ráadásul e kérdésre a vádlott írásban tett vallomása világos választ tartalmaz: sokszor próbálta korábban is megmagyarázni az ügyintézőnek, hogy az eltartás fedezetéül szolgáló pénzösszeg euróban áll a rendelkezésére a bankszámlán, ehhez viszont a hatóságnak a devizaszámlára vonatkozó részt kellett volna figyelembe vennie. A korábban becsatolt iratokon ez nem látszott egyértelműen, ezért a vádlott a devizaszámla kivonatát akarta az ügyintézőnek átadni.

[25] Kifogásolta a törvényszék azon következtetését, miszerint „nem zárható ki”, hogy a vádlott a vádbeli napon az édesanyja ügyében akart érdeklődni. E konklúzió figyelmen kívül hagyja, hogy a vádlott egyáltalán nem beszélt magyarul, így objektíve kizárható, hogy információ kérésért ment volna.

[26] A védő fikciónak értékelte azt a felvetést, hogy a vádlottnak jobb lett volna ügyvéddel eljárnia; semmi nem tiltotta, hogy édesanyja ügyében a védelem személyesen csatoljon be iratot.

[27] Álláspontja szerint a védelem észszerű választ adott arra a kérdésre, hogy a talált borítékot miért az ügyintézőnek akarta átadni, illetőleg miért várta meg, amíg végez a másik ügyféllel. Hangsúlyozta, hogy a terhelti vallomás is bizonyíték, ezért a tényállásban rögzíteni kell vádlott által közölt, más bizonyítékok által nem cáfolt tényeket is.

[28] A vádlott a borítékot tanú2 irodája előtt találta, okkal feltételezte, hogy az ügyintézőhöz köthető, ráadásul a boríték hivatalos iratnak tűnt. Ezt az ügyintéző is megerősítette: a borítékról azt gondolta, hogy a vádlott okmányt ad át. A magyar hivatali ügyekben nem jártas kínai állampolgár esetében még inkább elfogadható, hogy a borítékot hivatalos iratnak nézte, és hivatalos személynek kívánta átadni. A külföldi vádlottól nem volt elvárható, hogy tisztában legyen a Ptk. 5:55 § (1) bekezdésében foglalt előírással, miszerint a talált dolgot a dolog elvesztőjének, tulajdonosának, a dolog átvételére jogosult más személynek vagy a találás helye szerint illetékes jegyzőnek kell átadni. Akkor járt volna el jogszerűtlenül, ha a borítékot a biztonsági őrnek adja át, mert az a talált tárgy átvételére

jogosult személynek nem minősül. Egyébként az azóta már rendőrként dolgozó tanú2 sem tudta, hogy mi a szabályos eljárás talált tárgyak esetén, ezért mondhatta azt, hogy azokat a biztonsági őrnek kell átadni.

[29] A kínaiakat az udvariasság és a türelem jellemzi, ezért nem életszerűtlen, hogy a vádlott türelmesen megvárta, hogy tanú2 újra szabad lesz, a többi ügyintézőt pedig nem akarta ezzel zavarni.

[30] A törvényszék tévesen értékelte a magyarul nem beszélő vádlott terhére, hogy semmit nem szólt a boríték átadásakor. Ráadásul a tárgyaláson szembesítéssel sem volt tisztázható, hogy a vádlott a boríték átadásakor mutogatással jelezte-e a találás helyét; az ügyintéző erre nem emlékezett (azaz nem cáfolta a vádlotti védekezést).

[31] Nem meglepő, hogy a boríték átadása után a vádlott sietve távozott, mivel hosszas várakozás után a talált borítékot a megfelelő hivatalos személynek átadta, így mehetett a dolgait intézni.

[32] A védő szerint inkább azt a kérdést kell feltenni, hogy a vádlott miért ne adta volna át az első ügyintézés során a vásárlási utalványokat, ha azokat eleve magával hozta.

[33] Nem értett egyet tanú2 tanú vallomásának értékelésével, a tényállás kapcsán már ismertetett személyi bizonyítékok szerint a tanú nem erősítette meg, hogy a vádlott tájékoztatást kért édesanyja ügyében. Ez a lehetőség csupán találgatás, mivel az ügyintéző nem értette pontosan, hogy a vádlott ténylegesen mit akar.

[34] Érvelése szerint tanú2 tanúvallomása – szemben a törvényszék álláspontjával – több tekintetben ellentmondásos volt:

- a nyomozás során még csak arról számolt be, hogy az ügyintézés után távozó vádlott később visszatért az ügyfélszolgálatra, ehhez képest a tárgyaláson már azt állította, hogy amikor kiment a mosdóba, észlelte, hogy a vádlott a váróban tartózkodik;
- rendőrségi vallomása szerint borítékot kinyitotta, ezzel szemben a tárgyalási vallomásában azt adta elő, hogy boríték nyitva volt; továbbá a lefoglalt boríték nem tanú által hivatkozott kék színű, hanem piros;
- a nyomozati kihallgatásán azt vallotta, hogy az első ügyintézés 20-30 percig tartott, a tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy a vádlott kb. 10 percet töltött nála;
- a tárgyalási vallomása szerint a kiállított okmányok átvételekor a vádlott a szüleivel érkezett, azonban a vádlott édesapja évekkor korábban elhunyt;

- a tanú védői kérdésre azt válaszolta, hogy a vádlottal nem értették egymást, ehhez képest a vádlottal történt szembesítésekor már azt állította, hogy Terhelt1 azt kérdezte tőle „hogyan áll az ügye, van-e benne döntés”.

[35] A védő kérte figyelembe venni, hogy a fellebbezése korábbi részében írtak szerint tanú1 sem támasztotta alá tanú2 vallomását a tekintetben, hogy a vádlott a kérdéses napon információkat akart szerezni az ügyintézőtől. E tanú csak tanú2-től tudhatta, hogy a vádlott aznap mit akart, személyes tapasztalása erről nem lehetett. Ráadásul ellentmondások is voltak a két tanú vallomásában: tanú1 szerint a vádlott heti két-három alkalommal jelent meg az ügyfélszolgálaton, tanú2 szerint összesen két-három alkalommal jött be.

[36] A védő – a büntetőeljárás törvény alapvető rendelkezéseinek és irányadó eseti döntések (BH 1958.7., 1975.164., 2003.145.) felhívásával – részletesen foglalkozott a bizonyítási teherrel, az „in dubio pro reo” elvére, a közvetett bizonyításra és a közvetett bizonyítékokra vonatkozó előírások ismertetésével.

[37] Kiemelte, hogy a Be. 7. § (1) és (4) bekezdései szerint a vád bizonyítása a vádlót terheli, továbbá a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére. Az in dubio pro reo elvének alkalmazása nem csak a büntetőeljárás bizonyítottság hiányában történő megszüntetését, vagy a vádlottnak (ugyanezen okból történő) felmentését kell eredményeznie, hanem azt a bűnösség megállapításánál, a cselekmény jogi minősítésénél, a büntetés kiszabásánál jelentős tények értékelésekor is irányadónak kell tekinteni. Tehát a Be. 7. § (4) bekezdése nem csupán a tényállás egészére írja elő a vádlottra kedvezőbb „elbírálást”, hanem a tényállás minden egyes, önállóan bizonyítandó elemére. Az eljárásjogi rendelkezés és a szakirodalom „teljes” bizonyítottságot vár el, csak ez a szigorú értelmezés biztosíthatja az ártatlanság vélelmét. A bizonyosság feltétele a minden kétséget kizáró tárgyi bizonyítottság, ebből következően az ügydöntő határozat indokolásában az életszerűségre, az általános tapasztalatra hivatkozni nem lehet, különös jelen ügyben, amelyben a vádlott a keleti kultúrában szocializálódott, magyarul nem beszél, így viselkedése nem ítélt meg a magyar vagy európai személyek magatartási normái alapján.

[38] A hivatali vesztegetés csak szándékosan követhető el, ezért a bizonyításnak ki kell terjednie a vádlott tudatában lejátszódó tényleges folyamatok rekonstruálására, és sokatmondó, hogy a törvényszék ebben a körben is érvként hivatkozott az életszerűségre, noha az nem értékelhető önálló bizonyítékként, illetve nem lehet az indokolás alapja.

[39] Megítélése szerint jelen ügyben kizárólag közvetett bizonyítékok állnak rendelkezésre, amelyek az ítélezési gyakorlat szerint csak akkor alkalmasak valamely tény alátámasztására, ha a bizonyítandó tényen kívül bármely tény lehetősége kizárt, és a közvetett bizonyítékok olyan zárt láncot alkotnak, amelyekre tekintettel kétséget kizáró módon lehet következtetni arra, hogy a vádlott bűncselekményt követett el. Az elkövetői szándék, motiváció, indíték esetében a bizonyítás mindig közvetett, arra a bizonyított tényekből vonható le következtetés; ráadásul a szándék olyan anyagi jogi fogalom, amely nem tartozik a tényállás körébe.

[40] A védő szerint a vádlott védekezését a közvetett bizonyítékok nem cáfolták, a törvényszék a büntetőeljárásjogi alapelvek súlyos megsértésével állapította meg a vádlott bűnösségét, ezért őt a hivatali vesztegetés büntette miatt emelt vád alól fel kell menteni.

[41] Az ítéltábla a vádlott terhére és javára bejelentett fellebbezéseket egyaránt alaptalannak találta.

[42] Az ítéltábla a Be. 590. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül. A vádlotti és védelmi fellebbezést nem csupán a Be. 583. § (1) bekezdés a) és b) pontjaiban írt célok tekintetében terjesztették elő, ezért nem volt helye az elsőfokú ítélet Be. 590. § (3) bekezdése szerinti korlátozott felülbírálatának. Ennek megfelelően a másodfokú felülbírálat kiterjedt az eljárási szabályok megtartásának, az elsőfokú ítélet megalapozottságának, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére és a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezések, valamint az indokolás helyességének vizsgálatára is [Be. 590. § (2) bekezdés].

[43] Megállapítható, hogy az elsőfokú bírósági eljárásban nem történt olyan a Be. 608. § (1) bekezdés a-d) és f) pontjaiban írt abszolút eljárási szabálysértés, amely az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a törvényszéknek új eljárásra utasítását indokolná. A törvényszék törvényesen volt megalakítva, kizárt bíró az ítélet meghozatalában nem vett részt, a törvényszék a hatáskörét nem lépte túl, az illetékességi szabályokat nem sértette meg, a tárgyaláson az előírásoknak megfelelően a vádlott, a védő és az ügyész részt vett, továbbá az elsőfokú ítélet indokolása a rendelkező résszel nem volt ellentétes.

[44] Nem történt továbbá olyan, a Be. 609. § (1) bekezdésében meghatározott relatív eljárási szabálysértés, amely lényeges hatással lett volna az eljárás lefolytatására, a vádlott bűnösségének megállapítására, a bűncselekmény minősítésére vagy a büntetés kiszabására. Az elsőfokú bírósági eljárásban a vádlott és a védő a törvényes jogaikat, ezen belül a kérdezési, észrevételezési és indítványtételi jogukat korlátozás nélkül gyakorolhatták, a törvényszék a bizonyítás törvényességére vonatkozó rendelkezéseket betartotta, a bűnösség megállapítása, a cselekmények Btk. szerinti minősítése és a büntetés kiszabása tekintetében az indokolási kötelezettségének eleget tett [Be. 609. § (2) bekezdés a), b) és d) pont].

[45] Az ítéltábla – az elsőfokú ítélet megalapozatlanságát állító védői felvetések kapcsán – az alábbi büntető eljárásjogi rendelkezésekre, eseti döntésekre, illetőleg azok által formált elvi álláspontokra mutat rá.

[46] A másodfokú bíróság a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapítja, kivéve, ha az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, illetve a fellebbezésben új tényt állítottak vagy új bizonyítékokra hivatkoztak, és ennek alapján a másodfokú bíróság bizonyítási eljárást folytat le [Be. 591. § (1) bekezdés].

[47] A tényálláshoz kötöttség elvi indokát a bizonyítékok értékelésére vonatkozó törvényi rendelkezések adják, amelyek szerint a bizonyítás eszközeinek és a bizonyítékoknak nincs törvényben előre meghatározott bizonyító ereje. A bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése

szerint állapítja meg [Be. 167. § (3) és (4) bekezdése]. E szabályozás biztosítja a bizonyítékok hitelt érdemlőségének meggyőződés szerinti, szabad értékelését, illetőleg védik az elsőfokú bíróság mérlegelését.

[48] Az eltérő tényállás megállapításának elsődleges és általános feltétele az, hogy az első fokon meghozott ítélet tényállása nem megalapozott.

[49] Ugyanakkor a megalapozatlanság mértéke (teljes vagy részleges) más-más jogkövetkezménnyel jár.

[50] Az elsőfokú ítélet teljes egészében megalapozatlan, ha az elsőfokú bíróság nem állapított meg tényállást vagy a tényállás teljes egészében felderítetlen [Be. 592. § (1) bekezdés a) és b) pont]. Teljes megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság nem ügydöntő végzésével hatályon kívül helyezi az elsőfokú ítéletet és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítja [Be. 610. §], azaz ilyen esetben az elsőfokú ítélet másodfokú bíróság általi korrekciójára nincs törvényes lehetőség.

[51] Részlegesen megalapozatlan az ítélet, ha az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, a tényállás részben felderítetlen, a megállapított tényállás ellentétes a bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalmával vagy az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett [Be. 592. § (2) bekezdés a-d) pont].

[52] Csak részleges megalapozatlanság esetén kerülhet sor a tényállás kiegészítésére (ez a hiányzó ténymegállapítás pótlását jelenti) vagy helyesbítésére (a meglévő ténymegállapítás módosítása vagy mellőzése), amely történhet az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján [Be. 593. § (1) bekezdés a) pont]. A kiegészítés, helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt semmiképpen.

[53] A másodfokú bíróság az ítélet részbeni megalapozatlanságát oly módon is kiküszöbölheti, hogy az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, ha a vádlott felmentésének vagy részbeni felmentésének, vagy az eljárás megszüntetésének vagy részbeni megszüntetésének van helye [Be. 593. § (1) bekezdés b) pontja].

[54] Ha a másodfokú bíróság az ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése során – a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján – az elsőfokú bíróságtól eltérő tényeket állapít meg, az eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat eltérően értékelheti [Be. 593. § (2) bekezdés első mondat]. A másodfokú bíróság nem értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a másodfokú bíróság által megállapított ténnyel össze nem függő, valamint a megalapozatlansággal nem érintett tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat [Be. 593. § (2) bekezdés második mondat].

[55] Hangsúlyozni kell, hogy az eltérő tényállás megállapításának alapvető feltétele a tényállás megalapozatlansága (BJD 8349). Ha a tényállás megalapozott, akkor még a felmentő határozat érdekében sem lehet eltérő tényállást megállapítani pusztán a bizonyítékok eltérő értékelésével (BJD 7761, BJD 8377).

[56] A részbeni megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a helyesbített, kiegészített, illetve az eltérően megállapított tényállás alapján bírálja felül [Be. 593. § (3) bekezdés].

[57] A Kúria által EBH 2019.B.9. számon közzétett határozatában kifejtettek szerint a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma nem a megalapozatlanság kiküszöbölését korlátozza, hanem az első fokon lefolytatott bizonyítást védi. A tényállás hiányosságának pótlása, a felderítetlenségének megszüntetése, az iratellenesség kiküszöbölése, avagy a helyes ténybeli következtetés levonása nem a felülmérlegelés tilalma alá esik, hanem éppen a megalapozatlanság orvoslásának törvényes eszköze, abban az esetben, ha az így módosult eltérő tényállás a felmentett vádlott bűnösségének megállapításához vagy a bűnösnek kimondott vádlott felmentéséhez vezethet. A bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma annyit jelent, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hitelességéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette. Például nem mondhatja azt az elsőfokú bíróság által elfogadott tanúvallomásra, hogy azt nem fogadja el, és az annak alapján megállapított tényeket mellőzi a tényállásból, továbbá nem egészítheti ki, illetve módosíthatja az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást egy általa el nem fogadott tanúvallomás (vallomásrész) alapján. Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok alapján a tényállás módosítása valójában nem más, mint ugyanazon bizonyíték alapján olyan további, az elsőfokú bíróság által nem megállapított tények megállapítása, amit az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott, azonban a vádlott büntetőjogi felelőssége szempontjából releváns. Az iratellenesség kiküszöbölése azt jelenti, hogy az elsőfokú bíróság nem a valós (az ügyiratokban rögzített) tartalma szerint vette figyelembe a bizonyítékot, és ezt javítja ki a fellebbviteli bíróság az ügyiratok szerinti tartalom alapulvételével. Téves ténybeli következtetés esetén pedig az elfogadott bizonyítékból történő, a logika szabályainak meg nem felelő ténykövetkeztetést helyesbíti a jogorvoslat tárgyában eljáró másodfokú bíróság. Minden esetben azonban a tényállás módosításának alapja az elsőfokú bíróság által elfogadott bizonyíték. A másodfokú eljárásban az eltérő bizonyítékértékelés (felülmérlegelés) tilalmának általános érvényű elve azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság nem dönthet másként egy bizonyíték hiteltérdemlőségéről, mint ahogyan azt az elsőfokú bíróság tette.

[58] Az ítéltábla – reflektálva a védőnek ezzel kapcsolatos felvetéseire – ismerteti a Kúria BH 2021.2.35. számon közzétett eseti döntésének a 55-59., 64-65. és 69. pontokkal jelzett bekezdéseiben írt, a közvetett bizonyítás, a közvetett bizonyítékok és azok zárt láncolatára vonatkozó megállapításait is.

[59] Közvetett a bizonyíték, ha nem vonatkozik eleve, egyenesen, nyíltan (kifejezetten) és perdöntő módon a bizonyítandó tényre, hanem csupán másik – egy vagy több, közbeeső, kiegészítő – tényre mutat, ami azonban releváns, mert következtetés vonható belőle a bizonyítandó (perdöntő) tényre.

[60] Közvetett a bizonyítás, ha nincs közvetlen bizonyíték, nincs beismerő, vagy a történetek közvetlen érzékelésén, észleletén alapuló vallomás, illetve az nem hitelt érdemlő. Mindig közvetett bizonyítás a tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása, rendszerint közvetett bizonyíték a tudományos módszer által szolgáltatott bizonyíték és a tárgyi bizonyíték.

[61] A közvetett bizonyíték (mint más bizonyíték) eredményezhet ténymegállapítást, ami azonban önmagában elégtelen, mivel még nem a bizonyítandó tényre ad következtetési lehetőséget. A közvetett bizonyíték alapján megállapított ténynek arra kell alkalmasnak lennie, hogy önmagában, vagy más közvetett bizonyítékból nyert ténnyel együtt olyan további tényre adjon következtetési lehetőséget, aminek alapján a bizonyítandó tény is megállapítható.

[62] A közvetett bizonyítás valójában tényből tényre következtetés. Közvetett bizonyíték esetében hangsúly nem a bizonyíték mibenlétének, hanem a más bizonyítékokhoz kötődésnek van. Ehhez képest, amíg közvetlen bizonyíték esetében csupán a hitelérdemlőség a ténymegállapítás feltétele, közvetett bizonyíték esetében vizsgálandó a ténybeli következtetés helyessége is.

[63] Ilyenkor ugyanis a következtetés, illetve annak eredménye pótolja a közvetlen bizonyíték érzékelésén, észleletén alapuló (hitelt érdemlőnek tartott) tartalmát. A bizonyítandó tényre vonatkozó megállapítás lényege ténybeli következtetés.

[64] A következtetés logikai zártsága azt jelenti, hogy a közvetett bizonyíték a belőle következő, vagy a más közvetett bizonyítékból nyert ténnyel

- együtt egyedül (kizárólag) a bizonyítandó tényre következtetést biztosítja; és nincs olyan további tény vagy körülmény sem, ami mindezt cáfolná, vagy kétségesse tenné;
- kizárja vagy cáfolja a nem a bizonyítandó tényre, vagy attól eltérő, azzal ellentétes következtetés (más verzió) lehetőségét.

[65] Közvetett bizonyítás esetében a bizonyítandó tény igazolása mellett, nyilvánvalóvá kell tenni azt is, hogy egyedüli, ami az ellentétes körülmény, lehetőség kizárását, cáfolását jelenti. Közvetett bizonyíték valamely tény bizonyítására csak akkor alkalmas, ha a bizonyítandó tényen kívül más tény lehetőségét kizárja (BH 1975.164., 2003.145.).

[66] A közvetett bizonyítékok zárt láncolata nem feltételezi a legapróbb részletek bizonyítottságát, az ugyanis valójában azt jelentené, hogy a valóság megismerése már nem közvetett, hanem közvetlen. Sőt, a közvetett bizonyítás zárt láncolatával kapcsolatban az sem elvárta, hogy egyforma értékű bizonyítékokból tevődjön össze. A hangsúly a zártságon van, ami a két végpontot összekapcsolja, ugyanakkor minden egyes láncszemnek tény-, illetve tárgyszerűnek kell lennie, nem lehet spekulatív; relevánsnak és a valóságra vonatkozóknak kell lennie.

[67] Jelen ügyben az ítéltábla megállapította, hogy a törvényszék a tényállás-felderítési kötelezettségének eleget tett, ennek keretében a bizonyítást a szükséges és lehetséges körben lefolytatta, a tárgyaláson a vádlottat, tanú2 és tanú1 tanúkat kihallgatta, az eljárás során beszerzett okiratokat, különösen az idegenrendészeti hatóság által csatolt iratokat ismertetéssel a tárgyalás anyagává tette. A törvényszék – a Be. 561. § (3) bekezdés d) pontjában foglaltak szerint eljárva – az ítélete indokolásában megjelölte azokat a bizonyítékokat, amelyekre a döntését alapította.

[68] A védő a fellebbezésében az elsőfokú ítéletet nem teljes megalapozatlanságra [Be. 592. § (1) bekezdés a) és b) pont], hanem – a Be. 592. § (2) bekezdés a), c) és d) pontjai szerinti – részbeni megalapozatlanságra hivatkozással támadta.

[69] Az ítéltábla a törvényszék által megállapított történeti tényállást felderítettnek, hiánytalanak, a bizonyítás anyagát képező ügyiratok tartalmával egyezőnek, valamint helytelen ténybeli következtetésektől mentesnek értékelte, így a tényállást az elsőfokú ítélet felülbírálata során a Be. 591. § (1) bekezdése alapján irányadónak tekintette.

[70] Az ítéltábla a megállapított tényállásban csak kisebb pontosításokat látott szükségesnek:

- eljáró hatóságként mindenhol Bevándorlási és Menekültügyi Hivatalt (a továbbiakban: bevándorlási hivatal) jelöli meg, mivel e hatóság neve csak 2019. július 1-jén (azaz a bűncselekmény elkövetése után) változott Országos Idegenrendészeti Főigazgatóságra;
- mellőzi egyéb2 Szervezeti és Működési Szabályzatára vonatkozó utasítás feltüntetését, ugyanis az 2019. október 17-től volt hatályos.

[71] A védő az ítéleti tényállás megalapozottságát támadó fellebbezésében új tény nem állított, új bizonyítékokra nem hivatkozott, továbbá a másodfokú eljárásban bizonyítás felvételét nem indítványozta. Leszögezhető az is, hogy a védelem lényegében a törvényszék által megvizsgált és figyelembe vett bizonyítékok újra-, illetve átértékelését indítványozta. A fentiekben már írtak szerint a bizonyítékok eltérő értékelésére csak akkor lett volna lehetőség, ha az elsőfokú ítélet megalapozatlan és ennek kiküszöbölése során az ítéltábla – a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján – a törvényszéktől eltérő tényeket állapít meg; és csak szigorúan ezen eltérő tények tekintetében [Be. 593. § (2) bekezdés]. Ennek hiányában a törvényszék mérlegelését támadó fellebbezés nem vezethetett eredményre.

[72] A törvényszék az ítéletében részletes, logikai hibáktól mentes és meggyőző indokát adta annak, hogy a tényállás megállapításakor mely bizonyítékokat és miért fogadott el, vagy miért nem fogadott el. A vádlott vallomása a Be. 165. § b) pontja szerint bizonyítási eszköz, így az abban szolgáltatott bizonyítékok a tényállás megállapításánál felhasználhatók, feltéve, hogy azokat az egyéb bizonyítékok nem cáfolják. A törvényszék a vádlott vallomását is a mérlegelés körébe vonta, annak egyes részleteit az eljárás egyéb adataival, bizonyítékaival összevetette, majd helyesen állapította meg, hogy a vádlott védekezése a jelentős tények tekintetében az eljárás során megcáfolást nyert.

[73] A törvényszék bizonyíték-értékelési, mérlegelési tevékenysége nem feltételezéseken, spekuláción alapult, annak alapját konkrét bizonyítékból származó tényszerű adatok, körülmények képezték.

[74] Az eljárás során közvetlen bizonyítékok (a vádlott és tanú2 tanú vallomása) álltak rendelkezésre arra vonatkozóan, hogy 2019. június 7-én Terhelt1 vádlott a bevándorlási hivatal ügyfélszolgálati irodáján tanú2 ügyintéző részére átadott egy borítékot, amely négy darab, összesen 20.000,- forint értékű vásárlási utalványt tartalmazott. E tényre vonatkozóan lényegében nem volt szükség bizonyításra, mivel ennek valóságát a vádlott és a védő nem vitatták.

[75] Ebből is következően – figyelemmel a vádlott védekezésére – a tudati tények bizonyítása volt meghatározó, a vádlott szándékának, céljának, indítékának tisztázása, illetőleg megállapítása érdekében. Miként a védelem helyesen megfogalmazta, a tudati tényekre mindig közvetett a bizonyítás, és ennek eredményeként a bíróság ténybeli következtetés útján állapít meg tényeket.

[76] Az eljárás során nem voltak vitatottak a vádiratban a vádlott és az édesanyja, név1 által kezdeményezett hatósági eljárások kapcsán rögzített adatok, egyébként ezekre vonatkozóan az ítélet tényállásában és indokolásában megállapított tényeket az okirati bizonyítékok (az idegenrendészeti hatóság által a nyomozás során megküldött kérelmek, határozatok, hiánypótlási felhívások, meghatalmazások) mindenben alátámasztották. E körben tett megállapítások mindössze annyiban szorultak pontosításra, hogy név1 tartózkodási engedély iránti kérelmét – szemben az ítélet indokolásának félreérthető megfogalmazásával (*9. számmal jelzett bekezdés*) – a bevándorlási hivatal a 2019. június 3-án meghozott határozatában arra hivatkozással utasította el, hogy a kérelmező nem rendelkezett a lakhatása és megélhetése költségeinek biztosítására elégséges anyagi fedezettel (*határozat, nyomozati iratok 347-351. oldal*).

[77] A kérdéses iratok valóban nem cáfolták a vádlott védekezését, ugyanakkor tanú2 tanú vallomását is alátámasztották a tekintetben, hogy a vádbeli napon az ügyintéző név1 ügyében nem adhatott tájékoztatást a vádlott részére, tőle iratot sem vehetett át, mivel az édesanyja kezdeményezésére indult eljárásban Terhelt1 vádlott szabályos, a pekingi konzulátuson felülhitelesített, képviselőre vonatkozó meghatalmazással nem rendelkezett.

[78] Az okirati bizonyítékok alapján az valóban nem volt eldönthető, hogy a vádlott 2019. június 7-én milyen céllal ment be a bevándorlási hivatal ügyfélszolgálatára, ezt a későbbiekben írtak szerint a személyi bizonyítékok elemzése, értékelése útján lehetett megállapítani.

[79] A cég1 tájékoztatása sem terhelő, sem mentő bizonyítékként nem volt értékelhető, mivel abból csak a vásárlási utalványok értékesítésének helye és időpontja (2019. június 5.) volt megállapítható, de a konkrét vásárló nem.

[80] Tárgyi bizonyítékként a bevándorlási hivatal épületében lévő biztonsági kamerák felvételei már nem álltak rendelkezésre (*idegenrendészeti egyéb2 2019. augusztus 15-én kelt tájékoztatása, nyomozati iratok 61-63. oldal*), e tényt a törvényszék rögzítette, és értelemszerűen terhelő bizonyítékként nem értékelte.

[81] A személyi bizonyítékokra áttérve, a vádlotti vallomása következetes volt a tekintetben, hogy 2019. június 7-én az ügyintézőtől az édesanyja ügyében nem kért tájékoztatást (elsődlegesen a közös nyelv hiánya miatt), mindössze azt akarta – a bankszámla-kivonatok bemutatásával – sokadszorra is elmagyarázni az ügyintézőnek, hogy a megélhetés fedezetül szolgáló pénzösszeg a bankszámlán euróban áll rendelkezésre (az anyagi fedezet vizsgálata során a devizaszámára vonatkozó részt kellett volna figyelembe venniük).

[82] E védekezését igenis cáfolta az eljáró ügyintéző, tanú2, aki szerint a vádlott a kérdéses napon is érdeklődni jött az édesanyja ügyében, de a képviseletre vonatkozó szabályos meghatalmazás hiánya miatt Terhelt1 részére ezúttal sem adhatott tájékoztatást (*tanúkihallgatási jegyzőkönyv, nyomozati iratok 414. oldal 3-5. bekezdés; 15. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv, 3. oldal 3-4., 6. bekezdés, 4. oldal 1., 5. bekezdés*).

[83] tanú2nek a vádlott megjelenése céljára vonatkozó előadását a kolléganője, tanú1 – szemben a védelem felvetésével – alátámasztotta: „mindig ugyanazt kérdezte Terhelt1, milyen papírokat kell hiánypótlásra hoznia” (*tanúkihallgatási jegyzőkönyv, 420. oldal második bekezdés*), „mindig ugyanazokat kérdezgette az édesanyja ügyében”, tanú2 „azon a napon is próbálta elmagyarázni a vádlottnak angolul, hogy meghatalmazás nélkül nem érdeklődhet az édesanyja ügyében”, „amikor a vádlott bejött az ügyfélszolgálatra, mindig az édesanyjával kapcsolatban érdeklődött”, „valamennyire próbált angolul beszélni a vádlott a kollégámmal, amikor az édesanyja ügyében érdeklődött” (*15. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 13. oldal utolsó bekezdés, 14. oldal 4. bekezdés, 16. oldal 6. bekezdés*). A tanú bírói kérdésre valóban nem zárta ki, hogy hiánypótlásról vagy papír beadásáról lehetett szó, mert a vádlott mindig azt kérdezte, hogy milyen papírok kellenek (*15. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv, 16. oldal 7. bekezdés*), azonban e vallomásrészlet is tájékoztatás kérésére utal, tehát kifejezetten erősíti azt a tényt, miszerint a vádlott információt akart szerezni édesanyja ügyében.

[84] Az ítéltábla osztotta a törvényszék álláspontját a tekintetben, hogy nem volt ok kétségbe vonni az ügy jelentős tényeire vonatkozóan lényeges ellentmondásoktól mentesen, egymással egyezően nyilatkozó tanú2 és tanú1 tanúk szavahihetőségét, vallomásaik tartalmi hitelességét. Számottevő ellentmondásnak nem minősíthető, hogy tanú2 a vádbeli napon történt első ügyintézés tartamát 20-30 vagy 5-10 percben határozta meg, nem jól emlékezett a boríték színére, továbbá egy későbbi ügyintézéssel kapcsolatban tévesen állította, hogy a vádlott édesapja is jelen volt.

[85] A vádlott és a tanú állítása csakugyan egybehangzó volt a tekintetben, hogy a kommunikáció nem működött közöttük, mert a vádlott magyarul egyáltalán nem beszélt, angolul pedig rosszul. Ennek ellenére az ítéltábla nem találta alaposnak azt a védői felvetést, miszerint – ha nyelvi okok miatt nem értették egymást – tanú2 tanú sem állíthatta kategorikusan, hogy a vádlott érdeklődni akart az édesanyja ügyével kapcsolatban. Az érintettek között közös nyelv hiányában nyilvánvalóan körülményes, nehéz lehetett a

kommunikáció (különösen egy olyan kérdésben, mint a képviseleti meghatalmazás konzuli *felülhitelesítése*), azonban annak „alapszinten” mégiscsak működnie kellett, ha a vádlott sokadik alkalommal is értelmét látta az ügyfélszolgálat felkeresésének, illetőleg a kérdéses napon is hosszú percekig próbálták tisztázni a problémát.

[86] A fentiekre is tekintettel, a törvényszék a vádlott ügyfélszolgálaton való megjelenésének célja kapcsán a tényállást okszerűen alapította a tanúk vallomására, elvetve e körben a vádlotti védekezést.

[87] Egyébként nem volt különösebb jelentősége annak, hogy a vádlott az ügyfélszolgálaton érdeklődni akart, vagy banki igazolást becsatolni, ugyanis képviseletre vonatkozó meghatalmazás nélkül név1 ügyében egyikre sem volt lehetősége. A törvényszék ugyanakkor helyesen értelmezte a vádlotti védekezést ellentmondásosnak azzal kapcsolatban, hogy a vádlott 2019. április 29-én elektronikus úton már megküldte a szükséges banki kivonatokat a bevándorlási hivatalnak (*e-mail és mellékletei, nyomozati iratok 223. oldaltól*), így értelmetlen lett volna azokat másfél hónappal később személyesen is benyújtania; újabb banki kivonatot pedig e-mailben is elküldhette volna, jelezve a banki papírok tartalmának helyes értelmét.

[88] Nem szerencsés az ítélet indokolásában az a megfogalmazás, miszerint a vádlott védekezésével szemben „nem zárható ki”, hogy a vádbeli napon tájékozódni kívánt édesanyja ügyében a hiánypótlással kapcsolatban (*elsőfokú ítélet 9. számmal jelzett bekezdés*), ugyanis a törvényszék a tényállásban – helyesen – azt állapította meg, hogy a vádlott név1 ügyében akart érdeklődni, de az ügyintéző a tájékoztatást megtagadta.

[89] Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a hozzátartozói viszony miatt a vádlottnak érdekében állt az édesanyja által kezdeményezett eljárás sikeres lezárása, a tartózkodási engedély mielőbbi engedélyezése, márpedig ehhez információkra is szüksége volt (különösen a beutazási engedély ismételt elutasításának elkerülése céljából). E tény önmagában nem támasztja alá azt, hogy a vádlott 2019. június 7-én az ügyintéző befolyásolása céljából adta át a borítékot a benne lévő vásárlási utalványokkal, azonban ezt a személyi bizonyítékok mérlegelése alapján kétséget kizáró bizonyossággal meg lehetett állapítani.

[90] A törvényszék – a vádlott és a tanú2 tanú vallomásainak összevetését követően – logikus érvekkel, észszerű következtetések útján vetette el a vádlottnak azt a védekezését, miszerint a vásárlási utalványokat tartalmazó borítékot valójában „talált tárgyként” adta le az ügyintézőnek.

[91] Az ügyirat tartalma szerint tanú2 következetesen vallotta, hogy a vádlott a boríték átadásakor semmit nem mondott vagy jelzett számára, ezzel cáfolva a vádlottnak azt a védekezését, miszerint – a földre mutatva – jelezte az ügyintézőnek, hogy az irodája előtt találta a borítékot.

[92] E tanú a tárgyaláson határozottan állította, hogy a vádlottal történt ügyintézését követően járt kint a folyosón, ekkor látta az ott várakozó vádlottat; meg is lepődött, hogy

miért van még mindig ott. Erről a nyomozati kihallgatásán még valóban nem számolt be, ennek ellenére nem volt ok arra, hogy a törvényszék éppen e tényre vonatkozóan ne fogadja el a tanú vallomását, amely egyébként minden részletre vonatkozóan kifejezetten tárgyilagos, tényyszerű volt.

[93] Az ítéltábla meglátása szerint a magyarok és kínaiak közötti kulturális különbségekkel sem magyarázható az, hogy a vádlott fél órát vagy még ennél is többet várakozna arra, hogy az irodán kívül, a folyosón talált dolgot éppen a vele szemben – állítása szerint – durván viselkedő, vele nehezen kommunikáló ügyintézőnek átadja. Ráadásul a várakozás alatt az ügyintéző kijött az irodájából, így korábban is átadhatta volna – a hivatkozása szerint – talált borítékot. Ehhez képest a vásárlási utalványok befolyásolási céllal történt átadása során logikus döntés volt, hogy a vádlott a borítékot nem a folyosón, mások szeme láttára adta át az ügyintézőnek.

[94] Teljesen észszerűtlen, hogy a vádlott ne próbálta volna egyszerű szavakkal, nonverbális mozdulatokkal megmagyarázni az ügyintézőnek, hogy mit és miért ad át részére; ehelyett szó nélkül kisietett az irodából. Alappal hivatkozott a törvényszék arra is, hogy a várakozás alatt a vádlottnak módja lett volna arra, hogy találásra vonatkozóan néhány szót a nála lévő mobiltelefonon lévő applikációval kínai nyelvről magyar vagy angol nyelvre lefordítson.

[95] A vádlott nyilván nem ismerhette a polgári törvénykönyvnek a találásra vonatkozó rendelkezéseit, így részéről kifejezetten az lett volna a logikus magatartás, ha a borítékot a biztonsági őrnek átadja vagy a recepción leadja; egyébként ez – szemben a védő érvelésével – igenis jogszerű magatartás lett volna. Ennek nem képezhette akadályát az sem, hogy a biztonsági őr – a vádlott szerint – folyamatos mozgásban volt a folyosón, illetve más ügyfelekkel is beszélgetett.

[96] A borítékot a mérete, formája és színe miatt (kisméretű, vörös-fehér csíkos) a vádlott nem vélhette hivatalos iratnak, mellesleg azt tanú² sem látta annak, kizárólag a boríték kisebb mérete („a boríték éppen akkora volt, mint egy okmány”) miatt feltételezte, hogy abban esetleg okmányok vannak (*15. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 5. oldal 3. bekezdés*). Kétségtelen, hogy a vádlott kékes-zöldes színű, tanú² kék színű borítékra emlékezett, ugyanakkor nincs ok azt feltételezni, hogy az idegenrendészeti hatóság a feljelentéséhez nem a vádlott által az ügyintézőnek átadott borítékot (benne a vásárlási utalványokkal) csatolta, amelyet iratkezelési hiba folytán a nyomozó hatóság az ügyiratban csak 2019. december 2-án talált meg, majd foglalt le (*rendőrségi átirat, nyomozati iratok 391. oldal*).

[97] Egyetlen adat sem merült fel a tekintetben, hogy a vádlott más céllal (például ajándékozás) adta át a vásárlási utalványokat, erre nem hivatkozott a vádlott sem, aki egyébként az ügyintéző tevékenységével nem is volt elégedett.

[98] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla egyetértett a törvényszéknek a közvetett bizonyítékokból levont ténybeli következtetésével a tekintetben, hogy a vádlottnak a boríték találására, illetve annak talált tárgyként történt leadására vonatkozó érdemi védekezése nem volt elfogadható. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján csakugyan kétséget kizáró bizonyossággal volt megállapítható, hogy a vádlott azért adta át az összesen 20.000,- forint

értékű vásárlási utalványokat tanú2nek, hogy az ügyintéző – a hivatali kötelezettségét megszegve – részére név1 ügyének állásáról vagy a hiánypótlás szükségességéről tájékoztatást nyújtson, annak ellenére, hogy arra ő nem volt jogosult, mert az ügyben a hozzátartozói viszony ellenére ügyfélnek vagy meghatalmazottnak nem minősült. Nem cáfolja e következtetés helyességét az a tény sem, hogy a vádlott a vásárlási utalványok átadása után elhagyta az ügyfélszolgálati irodát, ugyanis arra a vádlott sem számíthatott, hogy az ügyintéző azonnal teljesíti kérését.

[99] A Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal, illetve új nevén egyéb2 központi államigazgatási szervnek minősül, tanú2 engedélyügyi ügyintéző e hatóságnál közhatalmi feladatot ellátó személyként járt el, akinek az ügyfélszolgálaton végzett tevékenysége a szerv rendeltetészerű működéséhez tartozott. Helytálló tehát a törvényszéknek az a megállapítása, hogy tanú2 a Btk. 459. § (1) bekezdés 11. pontjának k) alpontja szerint hivatalos személynek minősült.

[100] Az ügyiratok között fellelhető munkaköri leírás 1., 4. és 6. pontjai szerint tanú2 engedélyügyi ügyintéző feladatai közé tartozott a tartózkodási engedély iránti kérelmek alapján indult ügyek döntésre való előkészítése, a jogszabályi feltételek teljesülésének vizsgálata, adattárakban történő ellenőrzések elvégzése, hiánypótlási felhívásokat küldése, ügyfelek részére tájékoztatás nyújtása, továbbá döntési javaslat elkészítése. Tehát – szemben a védelem felvetésével – az elsőfokú ítélet jogi indokolása helyesen és az okirati bizonyíték tartamával egyezően tartalmazza, hogy tanú2 ügyintézőnek a bevándorlási hivatalnál döntéselőkészítő szerepe volt. Ennek különösebb jelentősége nem volt az ügyben, ugyanis az eljárás során nem merültek fel terhelő adatok arra vonatkozóan, hogy a vádlott a vásárlási utalványok átadásával az édesanyja tartózkodási kérelmének gyorsabb vagy kedvezőbb elbírálását kívánta volna elérni. Másrészt – miként a törvényszék helyesen rámutatott – a hivatali vesztegetés büntetnének megállapítása szempontjából irreleváns, hogy a megvesztegetett vagy megvesztegetni szándékozott személy önálló döntési jogosultsággal rendelkezik-e. Az viszont kétségtelenül megállapítható volt, hogy a munkaköri leírása 4. és 6. pontjai szerint tanú2 ügyfelek és a meghatalmazottaik részére adhatott tájékoztatást, illetőleg küldhetett hiánypótlási felhívást. E kötelezettségeknek az ügyintéző által történő megszegését akarta elérni a vádlott, amikor részére a vásárlási utalványokat átadta.

[101] A törvényszék helyesen érvelt azzal, hogy a korrupciós bűncselekményeknél nem jellemző, hogy az aktív vesztegető szóban, konkrétan közli a juttatás célját, ehelyett rendszerint virágnyelven vagy egyéb nonverbális jelzéssel adja elő szándékát (például határátkelésnél az útlevélbe helyezett készpénz). Így a bűncselekmény elkövetése annak ellenére is megállapítható, hogy a vásárlási utalvány átadásakor a vádlott nem mondott semmit, azaz nem közölte, hogy ténylegesen milyen ellenszolgáltatást vár az ügyintézőtől.

[102] A bűncselekmény hivatali vesztegetés büntettként [Btk. 293. § (1) bekezdés, (2) bekezdés I. fordulata] történt minősítése helyes és törvényes, a törvényszék jogi indokolása is teljes körű. Az elsőfokú ítélet rendelkező része – szemben a jogi indokolással – elírás folytán tévesen tartalmazza a bűncselekmény Btk. szerinti minősítésénél az „(1) pontot”, az helyesen (1) bekezdés, így ezt pontosítani kellett.

[103] A Btk. 80. § (1) bekezdése szerint a büntetést a törvényben meghatározott keretek között, céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához, az elkövető társadalomra veszélyességéhez, valamint az egyéb enyhítő és súlyosító körülményekhez.

[104] A vádlottal szemben egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés szabható ki.

[105] A Btk. 80. § (2) bekezdése alapján határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke az irányadó. A középérték a büntetési tétel alsó és felső határa összegének a fele. Jelen ügyben a középérték 3 év tartamú szabadságvesztés.

[106] A törvényszék által a büntetés kiszabása körében figyelembe vett enyhítő és súlyosító körülmények – figyelemmel a büntetéskiszabás során értékelhető tényezőkről szóló 56. Büntető Kollégiumi véleményben (a továbbiakba: 56. BKv.) foglaltakra is – helyesbítésre, illetőleg kiegészítésre szorulnak.

[107] A vádlott büntetlen előélete, egy kiskorú gyermek eltartásáról gondoskodása csakugyan enyhítő körülményekként értékelhető (56. BKv. II.1 és II.4. pont), ezen túlmenően a rendezett családi élet megjelölése a büntetéskiszabási tényezőknél nem indokolt.

[108] A tartósan és kiemelkedően végzett munkát lehetne a vádlott javára értékelni, mivel abból lehet következtetni arra, hogy vele szemben a büntetés könnyebben célt érhet (56. BKv. II.5. pont). A vádlott Magyarországon munkát nem végez, megélhetését ingatlanok bérbeadásából és a férje pénzügyi szolgáltatási tevékenységből származó bevételek biztosítják. A rendezett jövedelmi és vagyoni helyzetet nem lehet a terhelt javára értékelni a büntetéskiszabás során, ugyanis ez a törvény előtti egyenlőség sérelmével járna a rosszabb egzisztenciális körülmények között élő bűnelkövetők számára. Megjegyzendő, hogy általában a létfenntartást biztosító jövedelem hiánya, a munkakerülő életmód súlyosító tényezőként értékelendő, mivel az fokozott veszélyt jelent a bűnismétlés szempontjából (56. BKv. II.3. pont); nyilván a vádlott esetében erről nincs szó.

[109] Önmagában az a tény, hogy a vádlott a családjával együtt Magyarországon, megfelelő egzisztenciális körülmények között él, nem elégséges annak megállapítására, hogy a magyar társadalomba beilleszkedett (egyébként a magyar nyelvtudás hiánya sem erre utal). Tehát e körülmény sem értékelhető a javára. Ezzel szemben kifejezetten súlyosító körülményként kell figyelembe venni, hogy Magyarországra költözése után két évvel korrupciós bűncselekményt valósított meg.

[110] A bűncselekményt a vádlott azért valósította meg, hogy meggyorsítsa édesanyja beutazási engedélyének megszerzését, ráadásul a tartózkodás engedélyezéséhez szükséges jogszabályi feltételeknek maradéktalanul megfelelték (nem sokkal később az engedélyt meg is kapták). Mindez a bűncselekmény méltányolható indokból történt elkövetéseként tekinthető, amelyet a vádlott javára kell értékelni (56. BKv. II.9.).

[111] A törvényszék helyesen értékelte enyhítő tényezőként az elkövetéstől az elsőfokú elbírálásig eltelt két és fél évet.

[112] A fellebbviteli ügyészség a szabadságvesztés tartamának és a felfüggesztés próbaidejének a büntetővégzésben kiszabott büntetésnek megfelelő mértékre történő felemelését indítványozta. Ez összhangban van a Be. 746. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezéssel is, miszerint a bíróság a vádlott terhére szóló kérelem hiányában akkor szabhat ki hátrányosabb büntetést, illetve alkalmazhat hátrányosabb intézkedést, ha a tárgyaláson új bizonyíték merült fel, és ennek alapján a bíróság olyan új tényt állapít meg, amelynek folytán súlyosabb minősítést kell alkalmazni, vagy jelentős mértékben hátrányosabb büntetést kell kiszabni, illetve intézkedést kell alkalmazni. A törvényszék a védő kérelmére megtartott tárgyaláson kihirdetett ítéletében a történeti tényállást a jelentős tények tekintetében a büntetővégzés tényállásával egyezően állapította meg, az előkészítő ülésen vagy a tárgyaláson súlyosabb minősítést vagy hátrányosabb büntetés kiszabását megalapozó „új tény” nem merült fel. Tehát a büntetővégzésben megállapított szabadságvesztés tartama és a felfüggesztés próbaideje nem volt súlyosítható a törvényszék által.

[113] A szabadságvesztésnek a fellebbviteli ügyészség által indítványozott 3 hónappal történő felemelése a Be. 605. § (2) bekezdése szerinti tilalmat sértene, amely szerint, ha a másodfokú bíróság a tényállást nem egészítette ki, illetve nem helyesbítette, az elsőfokú bíróság ítéletében a törvényi büntetési tételkeretek között kiszabott büntetés kisebb megváltoztatásának nincs helye.

[114] Nincs is ok a büntetésnek a fellebbezésben írtak szerinti súlyosítására, különös tekintettel arra, hogy a büntetővégzés meghozatalától az elsőfokú ítélet kihirdetéséig eltelt további másfél éves időmúlás csakugyan indokoltá tette a szabadságvesztésnek és a felfüggesztés próbaidejének – a korábbihoz képest – rövidebb tartamban történő meghatározását.

[115] A szabadságvesztés 1 éves tartama, miként a Btk. 50. § (1) bekezdése alapján törvényesen és okszerűen kiszabott pénzbüntetés – a büntetővégzésben foglaltakkal egyező – napi tételszáma igazodik a vádlott társadalomra veszélyességéhez, a terhére megállapított bűncselekmény tárgyi súlyához és a feltárt bűnösségi körülményekhez, az megfelel a bünteteskiszabási elveknek, egyben alkalmas a büntetési célok (egyéni és általános bűnmegelőzés) elérésére is.

[116] A büntetlen előéletű, rendezett életvitelű, 1 év tartamú szabadságvesztésre ítélt vádlott esetében a büntetési célok valóban elérhetők a szabadságvesztés végrehajtása nélkül is, a végrehajtás felfüggesztését a Btk. 85. § (1) bekezdése lehetővé tette. A 2 éves próbaidő összhangban van azzal, hogy a vádlott több mint három éve áll büntetőeljárás hatálya alatt, ezért annak felemelésére az ítéltábla – a bűncselekmény tárgyi súlya és jellege ellenére – nem látott okot.

[117] A törvényszék az elkövető vagyoni és jövedelmi viszonyaihoz igazodóan határozta meg a pénzbüntetés egy napi tételre eső összegét, annak mérséklése nem indokolt.

[118] A szabadságvesztés végrehajtási fokozatának meghatározása – a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltakra figyelemmel – törvényes.

[119] A törvényszék a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontja alapján törvényesen rendelkezett a végrehajtás elrendelése esetére a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.

[120] Az ítéltábla a pénzbüntetés átváltoztatására vonatkozó rendelkezés megfogalmazását a Btk. 51. § (1) bekezdésében írt normaszöveg rögzítésével helyesbítette.

[121] A törvényszék a Btk. 74. § (1) bekezdés f) pontja alapján – figyelemmel a 78. Büntető Kollégiumi vélemény III. pontjában foglaltakra is – törvényesen és okszerűen rendelt el a vásárlási utalványok tekintetében vagyoneklobzást, továbbá törvényes – a lefoglalás megszüntetése mellett – a bűnjelként kezelt boríték megsemmisítéséről hozott ítéleti rendelkezés is.

[122] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla – a Be. 598. § (2) bekezdése szerint tanácsulésen – a fellebbezésekkel támadott elsőfokú ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdése szerint helybenhagyta.

[123] Az ügyiratok között fellelhető adatok szerint a vádlott születési helyében a város neve helyesen helység³, ezért e tekintetben a személyi adatok pontosításra szorultak.

[124] A másodfokú eljárásban fordítással felmerült bűnügyi költséget a Be. 576. § (1) bekezdés b) pontja alapján az állam viseli, erről az ítéltábla a Be. 613. § (1) bekezdése szerint rendelkezett (a költség összességű megjelölése szükségtelen, mivel nincs végrehajtási vonzata).

[125] Az ítéltábla határozata elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 615. § (1) és (2) bekezdéseiben foglalt előírások zárják ki, ugyanis a vádlott vonatkozásában az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntés nem született.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Lőrinczy Attila István s.k. előadó bíró, Dr. Németh Nándor s.k. bíró

A Fővárosi Törvényszék 2022. január 12. napján kihirdetett 19.B.297/2021/15. számú ítélete – a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.48/2022/13. számú határozata folytán – 2022. szeptember 27. napján jogerős.

Budapest, 2022. szeptember 27.

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.

a tanács elnöke